

Alegat 12.

Sprawozdanie

w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim.

WYSOKI SEJMIE!

W ciągu przeszłorocznej sessyi Wysokiego Sejmu przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim z dnia 14. sierpnia 1877 r. l. 25.936:

„W roku 1872 udzieliło c. k. Namiestnictwo we Lwowie Wydziałowi krajowemu treść reskryptu p. Ministra rolnictwa z dnia 29. maja 1872. l. 4632, w którym p. Minister oznajmił, że pod pewnymi warunkami dały by się wyjednać ze skarbu państwa fundusze na zapomogi dla większych przedsiębiorstw melioracyjnych. Gdy zaś Wydział krajowy w skutek reskryptu powyższego wezwał okólnikiem z dnia 14. czerwca 1872 l. 9450 wszystkie Wydziały Rad powiatowych, ażeby mu wymieniły przedsiębiorstwa, któreby w myśl warunków przez p. Ministra rolnictwa postawionych kompetować mogły o pomoc rządową, podniósł pomiędzy innemi Wydział Rady powiatowej w Nisku nagłą potrzebę zalesienia wydm piaszczystych w tamtejszym powiecie, domagając się zarazem udziału materialnego ze strony c. k. Rządu w przeprowadzeniu tegoż zalesienia.

Relację Wydziału powiatowego w Nisku zakomunikował Wydział krajowy wraz z innemi podobnej treści odezwą z dnia 22. lipca 1872. l. 10.582 c. k. Namiestnictwu.

Na pismo powyższe zaś przyniosła odezwa c. k. Namiestnictwa z dnia 17. lutego 1873 l. 61188 odpowiedź tej treści, że c. k. Namiestnictwo przedłożyło nadesłane przez Wydział krajowy projekta melioracji p. Ministrowi rolnictwa, że jednakże p. Minister uważa przedłożenia te za zbyt niedokładne, aby na podstawie ich mógł w drodze konstytucyjnej wyjednać subwencję. Jednocześnie oznajmiło c. k. Namiestnictwo we wspomnianej odezwie, że poleciło c. k. Inspektorowi lasów, by na wezwanie Wydziału powiatowego w Nisku podjął się wypracowania planu i kosztorysu zaprojektowanego przez tenże Wydział przedsiębiorstwa melioracyjnego. Udzieliwszy powyższą odezwę reskryptem z dnia 24. marca 1873 l. 4996 Wydziałowi powiatowemu w Nisku, nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości o dalszym przebiegu sprawy aż do stycznia r. b., w którym to czasie tak c. k. Namiestnictwo, jakoteż Wydział powiatowy w Nisku na nowo ją poruszyły. Odezwa c. k. Namiestnictwa z dnia 2. stycznia r. b. l. 58.641 przedstawia stan rzeczy jak następuje:

Z polecenia c. k. Namiestnictwa zajmowały się w skutek przywiezionego wyżej podania Wydziału powiatowego w Nisku odpowiednie organa rządowe przez trzy lata badaniem stosunków gospodarczych nie tylko w powiecie Niskim, ale i w powiecie Tarnobrzegskim, który objęty jest również w wydmy piaskowe, a mianowicie początkowo c. k. inspektor lasów p. Lettner, w roku 1876 zaś c. k. komisarz lasowy p. Hołowkiewicz. Badania te wykazały, że w obydwóch powiatach rozpowszechniły się błędy gospodarcze, których skutki dają się obecnie we znaki całej ludności rolniczej pewnych okolic tychże powiatów. Do takich błędów gospodarczych należą przedewszystkiem: spędzanie zbyt licznych trzód bydła na pastwiska gminne w glebie piaszczystej, na których bydło zmuszone jest od wczesnej wiosny do późnej jesieni szukać wyżywienia, przyczem zdzierając cienką warstwę wierzchniej zadarnionej gleby odsłania suchy piasek ruchomy; lekkomyślne wyrębywanie drzewa w glebie lotnego piasku na wielkich przestrzeniach od razu i spędzanie bydła do tak utworzonych zębów; wreszcie pustoszenie lasów tak właścicieli większych jakoteż i tych, które oddano włościanom na własność, jako wynagrodzenie za zniesione prawa służebności.

Aby dać wyobrażenie o szkodzie, jaką powyższy tryb gospodarowania wyrządził wjełu właścicielom gruntów w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim a pośrednio i krajowi, dość przytoczyć, że podług obliczenia p. Hołowkiewicza przestrzeń wydmysk piaskowych i gruntów zapiaszczonych w powiatach tych wzrosła w ostatnich 20 latach w trójnasób. Biorąc zaś za podstawę porównania mapy katastralne, zrobił p. Hołowkiewicz jeszcze smutniejsze spostrzeżenie, gdyż przekonał się, że w nie których miejscowościach powiatu Niskiego jak np. w Rudniku, Pysznicy, Domaślawiu, Woli Zarezyckiej, dawniejsze wydmyska rozszerzyły się do 10 razy. W miejscowościach tych spustoszenie doszło do tego stopnia, że piasek nie tylko zasypał już najżyźniejsze grunta, ale zasypuje obecnie i domy włościańskie, w skutek czego właściciele tychże gruntów, żyjący dzisiaj jedynie z przemytnictwa, wkrótce będą nawet zmuszeni osady i grunta swe na zawsze opuścić.

Pomiary gruntów nieużytecznych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim dokonane przez p. Hołowkiewicza wykazały następujące cyfry:

I. W powiecie Niskim

wynoszą w hektarach:

	Zniszczone lasy	Wydmyska	Zapiaszczone pastwiska
1) Posiadłości większe	883·19	6·00	—
2) Lasy gminne i posiadłości mniejsze .	311·40	1858·70	1915·00
3) Lasy kościelne	—	—	—
Razem .	<u>1194·59</u>	<u>1864·70</u>	<u>1915·00</u>

II. W powiecie Tarnobrzegskim

wynoszą w hektarach:

	Zniszczone lasy	Wydmyska	Zapiaszczone pastwiska
1) Posiadłości większe	1539·71	320·00	95·00
2) Lasy gminne i posiadłości mniejsze .	133·00	950·00	1292·00
3) Lasy kościelne	14·30	—	—
Razem .	<u>1687·01</u>	<u>1270·00</u>	<u>1387·00</u>

Powyższe już dzisiaj znaczne przestrzenie zdaniem znawców wkrótce niechybnie się podwoją, jeżeli się coprędzej niepołoży tamy szerzeniu się zapiaszczenia. Jedynym zaś skutecznym środkiem do zapobieżenia dalszemu spustoszeniu może być w tym wypadku systematyczne zadrzewienie gruntów nieużytecznych podług planu z góry obmyślanego, przez co zarazem grunta te odzyskane by zostały dla gospodarstwa krajowego.

Pomijając przestrzenie zniszczonych lasów, do których c. k. Namiestnictwo zamierza zastosować przepisy ustawy lasowej, wypadło by więc zadrzewić:

I. W powiecie Niskim:

1. Wydmisk	1864.70 hektarów
2. Zapiaszczonych pastwisk	1915.00 ..
Razem	3779.70 hektarów

II. W powiecie Tarnobrzęskim:

1. Wydmisk	1270.00 hektarów
2. Zapiaszczonych pastwisk	1387.00 ..
Razem	2657.00 hektarów

Przestrzeń zadrzewić się mająca znajduje się podług zestawienia w powiecie Niskim prawie wyłącznie — w powiecie Tarnobrzęskim przeważnie w posiadaniu włościan. Włościanie ci przypatrzą się dotąd szerzącemu się spustoszeniu po największej części bezczynnie; gdzie zaś wyjątkowo groźne niebezpieczeństwo utraty całego mienia skłoniło wreszcie do czynnej obrony, tam brak funduszy i znajomości rzeczy ubezwładnił wszelkie usiłowanie i odebrał wkrótce chęć do dalszej walki z niszczącą siłą przyrody. P. Hołowkiewicz jednakże, który z polecenia c. k. Namiestnictwa przeprowadzał rokowania z właścicielami zadrzewić się mających przestrzeni względem wykonania projektu zadrzewienia, zdołał zważyć apatję wspomnianych właścicieli o tyle, że prawie wszyscy uznali projektowane zadrzewienie za kwestję bytu własnego; zaczęli w powiecie Niskim gminy dotyczące zobowiązały się już protokolarnie dostarczyć bezpłatnie robociznę, a grunt pod szkółki i materiały do ogrodu szkółek zostały także zapewnione ze strony interesowanych; w powiecie Tarnobrzęskim zaś podjęte w tym samym celu rokowania są wprawdzie jeszcze w toku, lecz nie ulega wątpliwości, że i te rokowania osiągną skutek pożądany. Gdy dalej powyższy rezultat rokowań doszedł do wiadomości powiatowych władz autonomicznych w Nisku i Tarnobrzegu, uzyskał projekt zadrzewienia także czynne poparcie ze strony tychże władz. Rada powiatowa w Nisku wyznaczyła bowiem na przeprowadzenie projektu subwencję z funduszy powiatowych w kwocie 800 złr. w. a. już na rok bieżący i objawiła zarazem zamiar popierania przedsięwzięcia i nadal równie wysokimi subwencjami rocznymi. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu zaś przyrzekł w relacji przedłożonej c. k. Namiestnictwu, że będzie się starał wyjednać u tamtejszej Rady powiatowej na tenże sam cel roczną subwencję w kwocie 800 złr. w. a.

Na podstawie powyższych ofert i z uwzględnieniem z jednej strony naglącej potrzeby rychłego wykonania prac, któreby przynajmniej zapobiegły dalszemu spustoszeniu, a z drugiej sił roboczych, jakich gminy do przeprowadzenia zamierzonej melioracji dostarczyć mogą, wypracował p. Hołowkiewicz szczegółowy plan i kosztorys zadrzewienia gruntów nieużytecznych w powiatach Niskim i Tarnobrzęskim.

Podług planu tego zadrzewienie wydmisk (1864.70 hektarów) i zapiaszczonych pastwisk (191.5 hektarów) w powiecie Niskim przeprowadzone być ma w dziesięciu latach tak, że na każdy rok wypada w przecięciu mniej więcej po 186 hektarów wydmisk i 191 hektarów zapiaszczonych pastwisk do których zadrzewienia, potrzeba około 10 milionów sadzonek. Koszta produkcji tychże sadzonek (zakupna nasienia i t. d.) niemniej inne wydatki z zadrzewieniem połączone oblicza p. Hołowkiewicz jak następuje:

I. W pierwszym roku:

1. Zakupno nasienia i sadzonek	660 złr. w. a.
2. Zakupno traw do obsiewania lotnych piasków	540 " " "
3. Materiały do ogroduzenia	200 " " "
4. Płaca nadzorey leśnego	900 " " "
5. Płaca dwóch pomocników	300 " " "

Razem 2600 złr. w. a.

Z przeniesienia	2600 złr. w. a.
II. Przez dalsze cztery lata wyniosą wydatki w pozycyi 1. po 150 złr. w. a., mniej zatem rocznie po 2450 złr. w. a., czyli razem	9800 złr. w. a.
III. W ostatnich pięciu latach wreszcie umniejszy się poz. 2. o 300 złr. w. a. rocznie, a poz. 5. odpadnie tak, że wydatki wyniosą rocznie 1850 złr. w. a. czyli razem	9250 złr. w. a.

Całkowite koszta zadrzewienia przeprowadzić się mającego w powiecie Niskim wyniosą zatem 21650 złr. w. a.

Zadrzewienie wydmisk (1270 hektarów) i zapiaszczonych pastwisk (1387 hektarów) w powiecie Tarnobrzegskim rozkłada p. Hołowkiewicz na siedem lat, w ciągu których wypada przeto zadrzewić corocznie około 181 hektarów wydmisk i 198 hektarów zapiaszczonych pastwisk t. j. przestrzenie mniej więcej tych samych rozmiarów co w powiecie Niskim. Odpowiednio do tego wyniosą koszta zadrzewienia w powiecie Tarnobrzegskim podług obliczenia p. Hołowkiewicza :

I. W pierwszym roku	2600 złr. w. a.
II. W dalszych czterech latach po 2450 złr. w. a. czyli razem	9800 złr. w. a.
III. W ostatnich dwóch latach po 1850 złr. w. a. czyli razem	3700 złr. w. a.
Ogółem przeto przez lat siedm	16100 złr. w. a.

Podając plan i kosztorys co dopiero streszczony do wiadomości Wydziału krajowego, nadmieniło e. k. Namiestnictwo, że wyrażona przez p. Hołowkiewicza nadzieja zadrzewienia tak znacznych przestrzeni w ciągu lat dziesięciu względnie siedmiu zdaje się zbyt śmiałą, skoro się zważy, że robocizna ma być dostarczoną bezpłatnie przez gminy, które na ten cel użyć mogą najwyżej 3 do 4 tygodni w porze wiosennej i tyleż w jesieni, a nadto, że roboty wykonać się mające rozdzielają się na poszczególne gminy bardzo nierówno. C. k. Namiestnictwo mniema jednakże, że nakłady przez p. Hołowkiewicza preliminowane jużby się sownie opłaciły, jeżeliby w projektowanych okresach bodaj piąta część gruntów nieużytecznych została zadrzewioną. Z tego powodu e. k. Namiestnictwo wzięło projekt p. Hołowkiewicza za podstawę do rokowań, które zawiązało odezwą z dnia 2. stycznia b. r. L. 58641 z Wydziałem krajowym celem przysposobienia funduszy na zadrzewienie w przekonaniu, że melioracyi tej gminy ani o własnych siłach ani też nawet przy pomocy powiatowych władz autonomicznych przeprowadzić by nie były w stanie.

Propozycya e. k. Namiestnictwa zmierza do tego, aby tak e. Rząd jakoteż i kraj poparł materialnie usiłowania gmin i powiatów pragnących przeprowadzić zadrzewienie. Co się tyczy poparcia ze strony Rządu, to e. k. Namiestnictwo oznajmiło już we wspomnianej wyżej odezwie, że przedłoży e. k. Ministerstwu rolnictwa wniosek, aby dla projektowanej melioracyi ustanowić technicznych kierowników (nadzorcy leśnych) na koszt skarbu państwa, co podług preliminarza p. Hołowkiewicza równało by się rocznej dotacyi w kwocie 900 złr. dla każdego z powiatów, do których rokowania się odnoszą. Odezwą zaś z d. 5. sierpnia r. b. L. 25936 zawiadomiło e. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o skutku kroków, jakie poczyniło w tej sprawie u e. k. Ministerstwa rolnictwa. Skutek ten nie zawiódł oczekowań, gdyż e. k. Ministerstwo oznajmiło reskryptem z d. 24. lipca r. b., l. 8619, że gotowem jest ponieść ze skarbu państwa koszta odpowiedniego wynagrodzenia prowizorycznego nadzorcy leśnego, ustanowić się mającego dla przeprowadzenia projektu zadrzewienia zapiaszczonych gruntów w powiecie Niskim a następnie w powiecie Tarnobrzegskim, w przypuszczeniu, że potrzebne na ten cel kwoty w drodze konstytucyjnej na rok 1878. i dalsze lata przyzwolone zostaną, jeżeli rokowania z krajem i stronami interesowanymi doprowadzą do rezultatu zapewniającego pod każdym względem wykonanie rozpoczętego dzieła zalesienia pomienionych gruntów. Jeżeli by zaś rezultat taki osiągniętym został, przynajmniej co do powiatu Niskiego tak wcześnie, iżby zaszła potrzeba ustanowienia nadzorcy leśnego jeszcze w roku 1877., to podług wspomnianego reskryptu ministerjalnego zaasygnowaniu wynagrodzenia z funduszy państwowych dla tegoż nadzorcy na rok bieżący nie będzie stało na przeszkodzie.

W obec powyższego oświadczenia c. k. Ministerstwa rolnictwa, zobowiązań, jakie przyjęła na siebie Rada powiatowa w Nisku i właściciele gruntów zadrzewić się mających w powiecie Niskim tudzież spodziewanego wyniku rokowań zawiązanych przez c. k. Namiestnictwo w sprawie zalesienia gruntów nieużytecznych z Wydziałem powiatowym i gminami powiatu Tarnobrzegskiego, przeprowadzenie projektu zadrzewienia zawisło już tylko od tego, czy kraj zechce przyjąć na siebie obowiązek pokrycia reszty wydatków z zadrzewieniem połączonych. Dotacje zaś, jakieby na ten cel wyznaczyć wypadło z funduszu krajowego, wynoszą:

	dla powiatu Niskiego	pow. Tarnobrzegs.	Razem.
1. W pierwszym roku dla	900 złr.	900 złr.	1800 złr.
2. W następnych czterech latach rocznie po 750 złr. w. a.	3000 „	3000 „	6000 „
3. W dalszych dwóch latach rocznie po 150 złr. w. a.	300 „	300 „	600 „
4. W ostatnich trzech latach po 150 złr. w. a.	450 „	—	450 „
Ogółem przez lat dziewięć	4650 złr. w. a.	4200 złr. w. a.	8850 złr. w. a.

Zważywszy, że zadrzewienie wydymisk i pastwisk zapiaszczonych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim nie tylko jest pożądanem jako melioracya, za pomocą której znaczne przestrzenie gruntów obecnie nieużytecznych pozyskane być mogą dla gospodarstwa krajowego, ale nawet koniecznem ze względu na groźne niebezpieczeństwo zapiaszczenia gruntów urodzajnych;

Zważywszy, że właściciele gruntów zapiaszczonych nie są w stanie przeprowadzić powyższej melioracyi bez pomocy materialnej ze strony c. k. Rządu i kraju;

Zważywszy, że c. k. Rząd z przyrzeczeniem udzielenia subwencji na pokrycie części kosztów projektowanej melioracyi połączył warunek, aby kraj również wyznaczył na ten cel odpowiednią dotację, któraby wykonanie projektu zalesienia pod każdym względem zapewniła;

Zważywszy, że ofiary, któreby kraj ponieść miał dla dopełnienia powyższego warunku, nie są znaczne w stosunku do korzyści ekonomicznych, jakie rokuje krajowi przeprowadzenie projektu zadrzewienia;

Zważywszy nakoniec, że fundusz kultury krajowej, którym kraj rozporządza, pochodzący z grzywien pobranych za przekroczenie ustawy lasowej, nie może być właściwie użytym jak na poparcie usiłowań dążących do pozyskania przestrzeni bezużytecznych dla kultury leśnej i że dochody funduszu tego wystarczają na pokrycie wydatków, o które chodzi w tym wypadku; Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydymisk i pastwisk zapiaszczonych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim:

- 1) na pierwszy rok dla każdego z wymienionych powiatów po 900 złr. w. a.
- 2) na następne cztery lata dla każdego z wymienionych powiatów po 750 złr. w. a.
- 3) na dalsze dwa lata dla każdego z wymienionych powiatów po 150 złr. w. a.
- 4) na ósmy, dziewiąty i dziesiąty rok dla powiatu Niskiego po 150 złr. w. a.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacania kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających zobowiążą się dostarczyć bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracyi, niemniej grunt pod szkółki i materiały do ogrodzenia szkółek; c. k. Rząd zaś przyjmie na siebie obowiązek utrzymywania dla powiatów Niskiego i Tarnobrzegskiego po jednym nadzorcy leśnym, jako kierownikowi wykonać się mających robót z płacą roczną w kwocie 900 złr. w. a. a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do ingerencyi co do zużycia dotacyi wyznaczonych z funduszu krajowego na zadrzewienie gruntów nieużytecznych w tychże powiatach.

III. Wydatki spowodowane wyznaczeniem powyższych dotacyi pokrywane będą z funduszu kultury krajowej.

IV. Na pokrycie wydatków tych otwiera się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1877 do wysokości 1800 złr. w. a. a na rok 1878 kredyt do wysokości 1500 złr. w. a.“

Sprawozdania powyższego nie załatwił wprawdzie Wysoki Sejm dla krótkości sessyi, lecz było ono już przedmiotem obrad sejmowej komisji kultury krajowej, a komisya ta, jak świadczy za $\frac{1}{2}$ łącznik $\frac{1}{2}$. wnioski Wydziału krajowego w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim przyjęła za swoje.

Od tej pory sprawa przedstawiona w przywiedzionem sprawozdaniu Wydziału krajowego poruszoną została raz jeszcze przez c. k. Namiestnictwo, które zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 11. listopada 1877 l. 52.765:

1) że znaczna część gmin powiatu Tarnobrzegskiego, w obrębie których zachodzi potrzeba zadrzewienia lotnych piasków, również już przyjęła na siebie protokolarnie też same obowiązki, co gminy pow. Niskiego.

2) że dalej obszary dworskie w obu powiatach oświadczyły gotowość do odstąpienia gruntów pod szkółki drzewne i do bezpłatnego dostarczania materyału do ogrodzenia;

3) że wreszcie Rada powiatowa Tarnobrzegska wprawdzie jeszcze nie uchwaliła dotacji z funduszy powiatowych na zadrzewienie wydm piaszczystych, lecz nie ulega wątpliwości, że pójdzie za przykładem Rady powiatowej w Nisku, skoro w powiecie Tarnobrzegskim rozpoczną się roboty około pomienionego zadrzewienia.

Nadto oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że w ciągu jesieni r. 1877 założono w czterech miejscowościach powiatu Niskiego szkółki drzewne, obejmujące razem 103 ary, a na przestrzeni 18 hektarów wykonano przedkultury w tymże powiecie, przyczem strony prywatne zobowiązaniom, jakie przyjęły na siebie, z całą gotowością uczyniły zadość.

Równocześnie przedstawiło c. k. Namiestnictwo, że roboty rozpoczęte w powiecie Niskim musiałyby doznać przerwy, któraby je w części mogła nawet w niwecz obrócić, jeżeliby fundusz krajowy nie dostarczył odpowiedniej kwoty na dalsze prowadzenie tychże robót już z wiosną roku 1878. Z tego powodu wyraziło c. k. Namiestnictwo życzenie, ażeby Wydział krajowy w przypuszczeniu, że Wysoki Sejm na przyszłej sessyi przychyli się do wniosków jego w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim, w razie opóźnienia się sessyi wyznaczył na rok 1878 dotację na cel powyższy z funduszu dyspozycyjnego. Wtedy zaś według przekonania c. k. Namiestnictwa możnaby także liczyć, na to, że J. E. p. Minister rolnictwa nie odmówi przyzwolenia na przyjęcie dwóch leśników z wiosną roku 1878 na koszt skarbu państwa.

W skutek odezwy powyższej Wydział krajowy, uznając słuszność zapatrywania c. k. Namiestnictwa co do szkodliwości przerwania rozpoczętych robót, a z drugiej strony biorąc na uwagę, że sprawozdanie komisji kultury krajowej każe się spodziewać, że Wysoki Sejm załatwi sprawę zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim w myśl wniosków zawartych w poprzednim sprawozdaniu Wydziału krajowego, postanowił udzielić, w razie potrzeby na rok 1878 dla obudwóch powiatów na dalsze roboty około zadrzewienia dotację w kwocie 1800 złr. w. a. z funduszu dyspozycyjnego, o czem zawiadomił c. k. Namiestnictwo tudzież Wydziały powiatowe w Nisku i Tarnobrzegu pismem z dnia 22. listopada 1877 l. 38.740.

Obecnie zaś wnosi ponownie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych w powiatach Niskim i Tarnobrzegskim:

1) na pierwszy rok dla każdego z wymienionych powiatów po 900 złr. w. a.

2) na następne cztery lata dla każdego z wymienionych powiatów po 750 złr. w. a.

3) na dalsze dwa lata dla każdego z wymienionych powiatów po 150 złr. w. a.

4) na ósmy, dziewiąty i dziesiąty rok dla powiatu Niskiego po 150 złr. w. a.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacania kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających zobowiążą się dostarczyć bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracyi niemniej grunt pod szkółki i materiał do ogrodzenia szkółek, c. k. Rząd zaś przyjmie na siebie obowiązek utrzymywania dla powiatów Niskiego i Tarnobrzęskiego po jednym nadzorecy leśnym jako kierowniku wykonać się mających robót z płacą roczną w kwocie 900 złr. w. a. a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do ingerencyi eo do zużycia dotacyi wyznaczonych z funduszu krajowego na zadrzewienie gruntów nieużytecznych w tychże powiatach.

III. Wydatki spowodowane wyznaczeniem powyższych dotacyi pokrywane będą z funduszu kultury krajowej.

IV. Na pokrycie wydatków tych otwiera się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1878 do wysokości 1800 złr. w. a., a na rok 1879 do wysokości 1500 złr. w. a.

Lwów dnia 25. stycznia 1878 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

Ludwik hr. Wodzicki w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego l. W. 25.936 w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiatach Niskim i Tarnobrzęskim.

L. S. 582/1877.

WYSOKI SEJMIE!

Komisyja kultury krajowej, której Wysoki Sejm przydzielił wyżej wzmiankowane sprawozdanie, na podstawie onegoż, oraz wymienionego w niem operatu c. k. komisarza lasowego p. Hołowkiewicza, tudzież na podstawie korespondencji z c. k. Namiestnictwem, przysłała do przekonania, że zalesienie tych wydm należy do najużyteczniejszych a nawet koniecznych zadań kultury krajowej.

Zważywszy, że koszta połączone z tem zalesieniem znajdują pokrycie więcej jak wystarczające w funduszu kultury krajowej, gdyż wysokość grzywien płaconych rocznie na ten fundusz, wynosi przeszło 9.000 zł., z których tylko 5.000 zł. dawane bywają na szkołę w Dublinach, a 500 zł. na nieprzewidziane wypadki, reszta zaś rozplywa się w budżecie krajowym;

Zważywszy, że prócz z otrzymania postępów szerzącego się ciągle złego stworzy się przestrzeń 7.000 hektarów lasu;

Zważywszy, że taka zamiana wydm na lasy, musi zbawienny wpływ wywrzeć na stosunki klimatyczne kraju, który w ostatnich latach tyle od klimatu ucierpiał;

Komisyja podobnie jak Wydział krajowy, nie widzi lepszego, możliwego użytku pieniędzy funduszu kultury krajowej, jak ten, który proponuje Wydział, i przyjmując jego wnioski za swoje, uprasza Wysoki Sejm o przyjęcie następujących wniosków:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych w powiatach Niskim i Tarnobrzęskim:

- 1) na pierwszy rok dla każdego z wymienionych powiatów po 900 zł. w. a.
- 2) na następne cztery lata dla każdego z wymienionych powiatów po 750 zł. w. a.
- 3) na dalsze dwa lata dla każdego z wymienionych powiatów po 150 zł. w. a.
- 4) na ósmy, dziewiąty i dziesiąty rok dla powiatu Niskiego po 150 zł. w. a.

II.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających, zobowiążą się dostarczyć bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracyi, niemniej grunt pod szkółki i materyał do ogrodzenia szkółek; c. k. Rząd zaś przyjmie na siebie obowiązek utrzymywania dla powiatu Niskiego i Tarnobrzęskiego po jednym nadzorcy leśnym jako kierownika robót wykonać się mających z płacą roczną w kwocie 900 zł. w. a. a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do ingerencyi co do zużycia dotacyi, wyznaczonych z funduszu krajowego na zadrzewienie gruntów nieużytecznych w tychże powiatach.

III.

Wydatki spowodowane wyznaczeniem powyższych dotacyi pokrywane będą z funduszu kultury krajowej.

IV.

Na pokrycie wydatków tych otwiera się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1877 do wysokości 1800 złr. a na rok 1878 kredyt do wysokości 1500 złr. w. a.

Przewodniczący

J. Czartoryski.

Sprawozdawca:

E. Sanguszko.